

เจตคติต่อการเป็นเพื่อนกับนักเรียนออทิสติกเรียนร่วมบางเวลา ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา

ขวัญใจ อธิปัญญาวงศ์*

ศิริวรรณ ศิริบุญ** ชัยชนะ นิมนวล***

Atipanyawong K, Sriboon S, Nimnuan C. Attitude of being peers of autistic students in integration classroom at a primary school. Chula Med J 2015 May - Jun; 59(3): 301 - 12

Background : *Children with autism in integration classroom have impaired communication, stereotyped behaviors, and social isolation. Their normal peers, in the same classroom, therefore, play an important part, directly and indirectly, to help autistic classmates. However, there has not been any research on peers' attitude towards autistic children in an integration classroom.*

Objective : *To describe the attitude of being peers of autistic students in integration classroom at Chitralada Primary School.*

Design : *Qualitative research using phenomenological approach.*

Setting : *Chitralada Primary School.*

Materials and Methods : *Data were collected from key informants who related with the autistic students. Thirteen students, together with five teachers (2 teachers in integration classroom and 3 special education teachers) were identified and interviewed. The researcher also participatory observed identified students in the class. The data were analyzed using the maticanalysis.*

* นิสิตปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุขภาพจิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

** วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

***ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Results : *Key informants' attitudes regarding cognitive aspect showed considerable similarity between students and teachers. Regarding evaluative feeling aspect, there were evidences of empathy and sympathy among those with positive attitude, and upset or fear of autistic students' behaviors among those with negative attitude. Both positive and negative evaluative feelings might be related to behavioral intents, i.e. approach, withdraw, or neglect behavior.*

Conclusion : *Peers of autistic students in integration class have both positive and negative attitudes. The findings can be used for developing promotion programs in order to help peers to adjust and interact with autistic students in amore adaptive way.*

Keywords : *Attitude, autistic, peer.*

Reprint request: Nimnuan C. Department of Psychiatry, Faculty of Medicine,
Chulalongkorn University, Bangkok 10330, Thailand..

Received for publication. February 26, 2014.

ขวัญใจ อธิปัญญาวงศ์, ศิริวรรณ ศิริบุญ, ชัยชนะ นิ่มนวล. เจตคติต่อการเป็นเพื่อนกับนักเรียนออทิสติกเรียนร่วมบางเวลาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา. จุฬาลงกรณ์เวชสาร 2558 พ.ค. - มิ.ย.; 59(3): 301 - 12

- เหตุผลของการทำวิจัย** : เด็กออทิสติกที่เข้าเรียนร่วมมีความบกพร่องทางการสื่อสารพฤติกรรมซ้ำ ๆ และแยกตัวจากสังคม ดังนั้น กลุ่มเพื่อนซึ่งเป็นนักเรียนปกติในชั้นเรียนจึงมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือดูแลเด็กออทิสติกทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งยังไม่พบว่ามิงงานวิจัยที่พรรณนาเกี่ยวกับเจตคติของเพื่อนนักเรียนออทิสติกเรียนร่วมบางเวลาในระดับประถมศึกษา
- วัตถุประสงค์** : เพื่อพรรณนาเจตคติต่อการเป็นเพื่อนกับนักเรียนออทิสติกเรียนร่วมบางเวลาในโรงเรียนจิตรลดาระดับประถมศึกษา
- รูปแบบการวิจัย** : การวิจัยเชิงคุณภาพ ภายใต้กระบวนทัศน์ปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology)
- สถานที่ทำการศึกษา** : โรงเรียนจิตรลดาระดับประถมศึกษา
- ตัวอย่างและวิธีการศึกษา** : เก็บข้อมูลนักเรียนในชั้นเรียนปกติจำนวน 13 คน และครูประจำชั้น/ครูวิชาปกติ และ ครูการศึกษาพิเศษจำนวน 5 คน โดยการสัมภาษณ์ร่วมกับการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมนักเรียนในห้องเรียนโดยผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ประเด็นหลัก
- ผลการศึกษา** : ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งที่เป็นนักเรียน และครูมีเจตคติในแง่ความเข้าใจและความคิดเห็นเกี่ยวกับออทิสติกใกล้เคียงกัน ในส่วนการประเมินคุณค่าและความรู้สึกพบว่าความรู้สึกทางบวก ได้แก่ ความเข้าใจเห็นใจ เห็นใจ ความรู้สึกทางลบมักเกี่ยวกับความหงุดหงิดที่เด็กออทิสติกไม่ตอบสนองหรือกลัวพฤติกรรมที่ควบคุมไม่ได้ ซึ่งอาจสัมพันธ์กับแนวโน้มพฤติกรรม ทั้งเข้าหา ถอยห่าง และไม่ตอบสนอง
- สรุป** : เจตคติต่อการเป็นเพื่อนกับนักเรียนออทิสติกเรียนร่วมบางเวลานั้นมีทั้งด้านบวกและลบ การเข้าใจจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมนักเรียนปกติสามารถปรับตัวและมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กออทิสติกได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น
- คำสำคัญ** : เจตคติ, ออทิสติก, เพื่อน.

จากนโยบายเกี่ยวกับการศึกษาสำหรับเด็กพิการ หรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ อาทิ ข้อตกลงของประเทศสมาชิกองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) เมื่อปี ค.ศ. 1990 (พ.ศ. 2533) เรื่องการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for all)⁽¹⁾ ซึ่งเวลาต่อมาประเทศไทยก็มีนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วม หรือเรียนรวมตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีการเปิดโอกาสให้คนพิการหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษหรือเด็กออทิสติกได้เรียนร่วม หรือเรียนรวมในชั้นเรียนปกติมากขึ้น ซึ่งถือเป็นการส่งเสริมเจตคติและความรู้ ความเข้าใจ ความเชื่อเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม สถิติของเด็กออทิสติกที่มีจำนวนมากขึ้น ซึ่งรับการศึกษาในระบบโรงเรียนจำนวนไม่มาก และในเด็กออทิสติกที่มีโอกาสทางการศึกษามักจะเข้าเรียนในศูนย์การศึกษาพิเศษในเขตจังหวัดต่าง ๆ หรือเข้ารับการบำบัดในโรงพยาบาลเฉพาะทางจิตเวชเด็ก เช่น โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์ นอกจากนี้ยังพบว่าสถานศึกษา หรือสถานพยาบาลที่รับความพิการเฉพาะหรือเปิดรับเด็กออทิสติกเข้าเรียนรวมในชั้นเรียนปกตินั้น ยังมีจำนวนจำกัดด้วยเด็กออทิสติกจะมีความผิดปกติหลากหลายสาเหตุ ส่งผลให้เกิดปัญหาทางพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งด้านภาษา การสื่อสาร และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม⁽²⁻⁴⁾ นอกจากนี้แพทย์ ผู้ปกครอง และครูแล้วกลุ่มเพื่อนนักเรียนปกติในชั้นเรียนยังมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือดูแลเด็กออทิสติก เช่นเดียวกันทั้งทางตรงและทางอ้อม แต่ยังไม่พบงานวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับเพื่อนของนักเรียนออทิสติกเรียนร่วมบางเวลาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาหัวข้อดังกล่าวเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือดูแลเด็กที่มีความต้องการพิเศษหรือเด็กออทิสติกในระดับประถมศึกษาต่อไป

วิธีการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) ภายใต้กระบวนการค้นทางปรากฏการณ์วิทยา

(Phenomenology) เป็นการสืบค้นประสบการณ์ตรงจากผู้เข้าร่วมวิจัย หรือผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) คือบุคคลที่มีประสบการณ์ตรงกับการเป็นเพื่อนนักเรียนของเด็กออทิสติกเรียนร่วมบางเวลา ซึ่งในที่นี้เด็กออทิสติกที่เรียนร่วมบางเวลา เป็นนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 คน โดยได้รับการศึกษาพิเศษในวิชาหลักในชั้นเรียนรายบุคคลเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ ทักษะชีวิตเตรียมความพร้อม ฯลฯ ส่วนวิชาที่จะได้เรียนหรือทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนนักเรียนปกติในชั้นเรียนเดียวกันเป็นบางวิชาที่ไม่เน้นวิชาการ เช่น ลูกเสือ-เนตรนารี พลศึกษา การงานอาชีพ พุทธศาสนา และกิจกรรมเข้าแถวเคารพธงชาติ พบครูประจำชั้น โดยเลือกตัวอย่างแบบจงใจจากหลายกลุ่มหรือหลายมิติ (Dimensional sampling) ตามบทบาทผู้ให้ข้อมูลและรูปแบบปฏิสัมพันธ์ที่ต่างกัน เช่น บทบาทนักเรียน บทบาทครูทั้งครูประจำชั้น/ครูสอนนักเรียนปกติ รวมทั้งครูการศึกษาพิเศษที่มีปฏิสัมพันธ์ทั้งแบบเข้าหาถอยห่าง และไม่ตอบสนอง โดยสังเกตจากสีหน้า ท่าทาง คำพูด น้ำเสียง เช่น นักเรียนที่เข้าหาดูแลช่วยเหลือหรือเล่นกับเด็กออทิสติกเรียนร่วมสังเกตจากพฤติกรรมยิ้มแย้ม เดินเข้าไปหา หรือเข้าใกล้ จูงมือ ชวนคุย เป็นต้น นักเรียนที่ไม่ได้เข้าหาทั้งที่ถอยห่างและไม่ตอบสนองแต่อยู่ในชั้นเรียนเดียวกันสังเกตจากพฤติกรรมขยับตัวหนี วิ่งหนี ยกมือป้องผลัก พุดเสียงหัวน สะบัดสีหน้าบึ้งตึง หรือนิ่งเฉย ไม่มอง ไม่ทักทาย ไม่พูดคุยด้วย เป็นต้น

ในการเก็บข้อมูลดังกล่าวใช้ระยะเวลาตั้งแต่เดือน สิงหาคม - ธันวาคม 2556 อาศัยการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured interview) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) ร่วมกับการสังเกต การมีแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยกำหนดขนาดตัวอย่างตามความอิ่มตัวของข้อมูล (saturated data) คือข้อมูลที่เก็บมาเริ่มมีความคล้ายคลึงหรือซ้ำกัน วิธีการมีดังนี้

1. การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured interview) ซึ่งมีแนวคำถาม (Interview

guide) สำหรับศึกษาในกลุ่มเพื่อนของนักเรียนออทิสติกเรียนร่วมในประเด็นต่าง ๆ สำหรับผู้เข้าร่วมวิจัย ซึ่งจะเป็นการสนทนาแบบค่อยเป็นค่อยไปตามบริบทเหตุการณ์ธรรมชาติที่เกิดขึ้น ณ ขณะนั้น แต่ผู้วิจัยจะตั้งประเด็นคร่าว ๆ ไว้เพื่อให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการศึกษาดังนี้

- 1) ความคิดเห็น/ความเชื่อเกี่ยวกับเด็กออทิสติก
- 2) ผลกระทบของโรคออทิสติกต่อผู้อื่นหรือสังคม
- 3) การประเมินคุณค่าและแนวโน้มพฤติกรรมของเพื่อนนักเรียนออทิสติก

กรอบแนวคิดดังกล่าวเป็นประเด็นกว้าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยอาจมีบางประเด็นที่เกิดขึ้นเพิ่มเติมได้ตามบริบทการสนทนา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อมูลและสถานการณ์ตามความเหมาะสม อาจมีการติดตามในครั้งต่อ ๆ ไปหากการสัมภาษณ์ในครั้งแรกยังได้ข้อมูลไม่ครบโดยไม่บังคับให้เด็กตอบภายในครั้งเดียว

2. การสัมภาษณ์ส่วนบุคคลเชิงลึกอย่างไม่เป็นทางการกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured In-depth Interview) ซึ่งมีแนวคำถาม (Interview guide) เพื่อใช้ศึกษาในกลุ่มครูผู้เกี่ยวข้องกับชั้นเรียนร่วม (ครูประจำชั้นและครูการศึกษาพิเศษ) ในประเด็นต่าง ๆ ซึ่งแนวคำถามคล้ายกับแนวคำถามที่ใช้กับเพื่อนนักเรียนออทิสติกเรียนร่วม แต่เนื่องจากกลุ่มครูสามารถให้ข้อมูลรายละเอียดปลีกย่อย มีมุมมองมากขึ้นตามวัย ตามวุฒิภาวะ และประสบการณ์ นอกจากนี้ยังมีบทบาทเกี่ยวข้องกับทั้งนักเรียนปกติและนักเรียนออทิสติกเรียนร่วม จึงต้องใช้เวลาดำเนินการค่อนข้างมากกว่า โดยแต่ละรายใช้เวลาประมาณ 1 - 2 ครั้งเป็นเวลาประมาณ 20 - 50 นาที

3. การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Participant Observation) ผู้วิจัยบันทึกพฤติกรรมหรือท่าทีของเด็กออทิสติกเรียนร่วมในชั้นเรียน และพฤติกรรมหรือท่าทีของครูที่มีต่อเด็กออทิสติก ซึ่งผู้วิจัยสังเกตเห็นด้วยตนเองในพื้นที่ศึกษาในช่วงเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ดูแลนักเรียนออทิสติกเมื่อเข้าไปเรียนร่วมบางวิชาในชั้นเรียนปกติ หรือทำกิจกรรมร่วมกัน

กับเพื่อนของเด็กออทิสติกเรียนร่วม ผู้วิจัยจะยึดตามตารางเวลาเรียนหรือตารางสอนประจำวันที่นักเรียนเข้าไปเรียนร่วม โดยประมาณเวลาในการสังเกตต่อครั้งคือ 30 - 50 นาที ขึ้นอยู่กับลักษณะกิจกรรมหรือการเรียนร่วมของเด็กออทิสติก ซึ่งจำนวนครั้งหรือระยะเวลาอาจจะมากหรือน้อยกว่าตามสถานการณ์และปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น เนื่องจากผู้วิจัยมีหน้าที่ดูแลเด็กออทิสติกเป็นหลัก หากเกิดกรณีที่นักเรียนออทิสติกแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมผู้วิจัยจำเป็นต้องแยกนักเรียนออทิสติกออกจากสถานที่เรียนร่วมในชั้นเรียนปกติเพื่อแก้ไขพฤติกรรมก่อนอาจทำให้การเก็บข้อมูลไม่ต่อเนื่อง หรือกำหนดเวลาที่แน่นอนไม่ได้ โดยมีแนวการบันทึกแบบกึ่งโครงสร้าง และมีแนวทางคร่าว ๆ ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรม การเข้าหาหรือร่วมมือถอยห่างหรือปฏิเสธ หรือนิ่งเฉยขณะมีกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ของทางโรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากจากตัวบท (Text) ที่ได้จากการบันทึกการสังเกตการณ์และถอดเทปสัมภาษณ์เป็นหลัก โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. สร้างความคุ้นเคยโดยผู้วิจัยจะอ่านข้อมูลดิบทั่วไปจากตัวอักษรที่ได้จากการถอดเทปสัมภาษณ์แบบคำต่อคำ และจากการเขียนในแบบสังเกต เพื่อให้เห็นภาพรวมของข้อมูลทั้งหมดก่อน
2. จัดหมวดหมู่ตัวบทที่คล้ายหรือต่างกันเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ (Typology) ซึ่งเกิดจากการอ่านทวนซ้ำแล้ว
3. ลงรหัส โดยใช้การสรุปสาระของตัวบท ผู้วิจัยพิจารณาใช้รหัสเป็นส่วนใหญ่เพื่อสะดวกในการสรุปขั้นตอนต่อไป
4. ประมวลสาระ (Themes) หรือแบบแผน (patterns) ของรหัสที่ได้โดยพิจารณาจากชุดข้อมูลที่อยู่ในหมวดหมู่เดียวกัน และเป็นแกนใจความหลักของเรื่องที่ศึกษา
5. ตีความและสร้างบทสรุปซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนในการตีความทั้งในระหว่างเก็บข้อมูลจากการสังเกตการณ์และการสัมภาษณ์ และอาศัยกรอบแนวคิดในการวิจัยเป็นพื้นฐานประกอบการสรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพรรณนาเจตคติต่อการเป็นเพื่อนกับนักเรียนออทิสติกเรียนร่วมบางเวลาในโรงเรียนจิตรลดาระดับประถมศึกษาปีการศึกษา 2556 ซึ่งได้แก่นักเรียนที่เป็นเพื่อนของนักเรียนออทิสติกเรียนร่วมบางเวลาในชั้นเรียนปกติ (รวมผู้ปกครองเนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี) ที่เซ็นยินยอมเข้าร่วมการวิจัย (consent form) จำนวน 13 ชุดจากจำนวนที่ส่งนักเรียนทั้งหมด 32 ชุดและจากครูจำนวน 5 ชุดจากจำนวนที่ส่งไป 5 ชุดสรุปจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 18 คนเป็นนักเรียน 13 คนและครู 5 คนผลการศึกษาพบประเด็นดังต่อไปนี้

ข้อมูลส่วนบุคคล

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลหลัก (นักเรียนในชั้นเรียนปกติ)

ผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นนักเรียนในชั้นเรียนปกติที่อยู่ในชั้นเรียนเดียวกับนักเรียนออทิสติกเรียนร่วมมีจำนวนทั้งสิ้น 13 คนแบ่งเป็นเพศชาย 4 คนเพศหญิง 9 คนและจำแนกการแสดงออกต่อเพื่อนเรียนร่วมในเบื้องต้นจากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการได้แก่นักเรียนที่เข้าหา 5 คนนักเรียนที่ถอยห่าง 4 คนนักเรียนที่ไม่ตอบสนอง 4 คนดังรายละเอียดในตาราง

ตารางที่ 1. รายละเอียดส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล (นักเรียนในชั้นเรียนปกติ)

ID	เพศ	อายุ	การแสดงออกต่อเพื่อนเรียนร่วม			ระยะเวลาเป็นเพื่อนร่วมชั้น
			เข้าหา	ถอยห่าง	ไม่ตอบสนอง	
S1	ชาย	10			√	5 ปี
S2	ชาย	11		√		2 ปี
S3	ชาย	11	√			1 ภาคเรียน
S4	ชาย	10		√		1 ภาคเรียน
S5	หญิง	11			√	1 ภาคเรียน
S6	หญิง	11		√		2 ปี
S7	หญิง	11	√			3 ปี
S8	หญิง	11		√		1 ปี
S9	หญิง	12	√			3 ปี
S10	หญิง	11	√			4 ปี
S11	หญิง	10			√	5 ปี
S12	หญิง	10	√			1 ภาคเรียน
S13	หญิง	10			√	3 ปี

ตารางที่ 2. รายละเอียดส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล (ครูประจำชั้นวิชาปกติและครูการศึกษาพิเศษ)

ID	เพศ	อายุ	สถานะ/ความเกี่ยวข้องกับนักเรียนออทิสติกเรียนร่วมบางเวลา	ประสบการณ์การทำงานครู (ปี)	ประสบการณ์เกี่ยวกับเด็กออทิสติก
T1	หญิง	24	ครูการศึกษาพิเศษ/ ครูประจำชั้นป.1	3 ปี	ฝึกสอน 1 ปีและสอนเด็กออทิสติก 3 ปี
T2	ชาย	26	ครูการศึกษาพิเศษ/ ครูประจำชั้นป.3	2 ปี	สอนเด็กออทิสติก 3 ปี
T3	หญิง	50	ครูประจำชั้น	20 ปี	ประจำชั้นเด็กออทิสติก 1 ปี สอนวิชาเสริมเด็กออทิสติก 3 ปี
T4	ชาย	49	ครูประจำชั้น	20 ปี	ประจำชั้นเด็กออทิสติก 2 ปี
T5	หญิง	30	ครูการศึกษาพิเศษ/ ครูประจำชั้น	8 ปี	ฝึกสอน 1 ภาคเรียนและสอนเด็กออทิสติก 8 ปี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นหลักตามกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual framework)⁽⁵⁾ มีทั้งเจตคติด้านความคิดเห็น ความเชื่อเรื่องโรคออทิสติกสาเหตุของโรค และผลกระทบของโรคออทิสติกต่อผู้อื่น และสังคมการประเมินคุณค่า อารมณ์ ความรู้สึกทั้งด้านบวก ด้านลบ และกลาง ๆ และแนวโน้มพฤติกรรมทั้งที่เข้าหา ถอยห่าง และไม่ตอบสนองโดยสังเกตจากพฤติกรรมและวาทะที่แสดงออกผ่านปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันรวมทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนดังนี้

ด้านความคิดเห็น ความเชื่อเกี่ยวกับโรคออทิสติก แบ่งออกเป็นความคิดเห็นและความเชื่อจากครูและจากนักเรียน พบว่ามีแนวคิดเกี่ยวกับโรคออทิสติกใกล้เคียงกัน สาเหตุของโรคออทิสติกตามความเข้าใจของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ สาเหตุจากพันธุกรรม "หนูคิดว่าคงจะมีเซลล์ ๆ ที่มันไม่สมบูรณ์ ก็เลยทำให้เค้าเป็นเด็กมีปัญหา" (ID:S8) สิ่งแวดล้อม สารเคมี ได้รับอุบัติเหตุ ความผิดปกติระหว่างคลอด บิดามารดามีอายุมาก และไม่ทราบสาเหตุแน่ชัด ส่วนนักเรียนผู้ให้ข้อมูลจะเพิ่มเติมความเห็นสาเหตุเรื่อง "กรรม" ทางพุทธศาสนาด้วย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะอาการต่าง ๆ ตามความเข้าใจและรับรู้จากผู้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน

ออทิสติกเรียนร่วม ซึ่งเป็นออทิสติกชั้นปานกลางถึงรุนแรงได้แก่ แตกต่างจากเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทอื่นด้วยนักเรียนส่วนมากไม่ทราบชื่อโรคและมักจะเข้าใจว่า "รู้แค่เป็นเด็กพิเศษ" (ID:S11) ความเข้าใจเรื่องประสาทสัมผัสแตกต่างจากเด็กปกติ เด็กออทิสติกจะมีระบบประสาททางการได้ยินกับระดับความดัง หรือระดับเสียงที่ต่างไป ตัวอย่างจากการรับรู้ของนักเรียนผู้ให้ข้อมูลว่า "หนูว่าเค้ากลัวเสียง เวลาเสียงดังเค้าจะปิดหูค่ะ" (ID:S8) รวมทั้งลักษณะพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง ปัญหาทางอารมณ์ ปัญหาทางการพูด ปัญหาทางการเรียนรู้ และปัญหาทางการสื่อสาร สามารถทำตามคำสั่งเฉพาะเรื่องที่ไม่ซับซ้อน "...ตอนนี้เค้าฟังหนูได้แต่เค้ายังไม่พูดไม่ได้ แล้วหนูเรียกเค้าเค้าก็ไม่ค่อยหันมาเท่าไร...ไม่เหมือนคนอื่น แบบพูดไม่รู้เรื่อง มีพูดแปลก ๆ นิ่งนาน ๆ ไม่ได้" (ID:S12) และมีความสนใจเฉพาะด้าน "เค้าน่าจะมีความสามารถพิเศษ...ก็ผมดูข่าวในทีวีมีอยู่คน มีอยู่คนหนึ่งที่ว่าเด็กออทิสติก เค้าพบว่าวาดภาพเก่งมากเลยครับ เป็นนักวาดภาพเลย" (ID:S2) หรืออาจกล่าวสรุปรวมลักษณะอาการดังที่มีคำจำกัดความเกี่ยวกับลักษณะของเด็กออทิสติกคือ "ไม่สบตา ไม่พาที้ ไม่ชี้นิ้ว"

ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบของโรคออทิสติกต่อผู้อื่นหรือสังคม ได้แก่ ก่อความรำคาญหรือรบกวนผู้อื่น ต้องดูแลเป็นพิเศษ ตัวเด็กออทิสติกขาดการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ดังความเห็นที่ว่า “แต่ไม่ดีในเรื่องที่อย่างป.ปลายเราก็จะเน้นวิชาการไง เด็กออทิสติกพอมายูก็เหมือนนั่งเฉย ๆ ไม่ได้ทำอะไร แล้วก็เสียเวลาพลาดโอกาสไป” (ID:T5) คนทั่วไปยังไม่เข้าใจโรคหรือการสื่อสารของเด็กออทิสติก ในขณะที่เดียวกันก็มองว่าเด็กออทิสติกจะมีพัฒนาการดีขึ้นเมื่อสู่อสังคมนอกไปและคนทั่วไปจะเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลมากขึ้น “เค้าแสดงออกทางสีหน้ามากขึ้น” (ID:T1) “เค้าจะพยายามทำทุกอย่างให้เหมือนเพื่อน เพื่อที่ตัวเค้าจะพัฒนาดีขึ้น” (ID:T5)

ด้านการประเมินคุณค่า แบ่งออกเป็น การประเมินที่ได้จากนักเรียนเรียนร่วมที่มีต่อเด็กออทิสติก การประเมินจากครูที่มีต่อเด็กออทิสติก และการประเมินจากครูที่มีต่อเพื่อนนักเรียนในชั้นเรียนปกติ พบว่าการประเมินคุณค่าในเชิงบวกและเชิงลบเกิดขึ้นได้ในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทุกมิติ ทั้งเพื่อนที่เข้าหา เพื่อนที่ถอยห่าง และเพื่อนที่ไม่สนองต่อพฤติกรรม รวมทั้งครูประจำชั้นและครูการศึกษาพิเศษ มีดังนี้

อารมณ์เชิงบวก ได้แก่ ภูมิใจในตนเอง ดังที่นักเรียนรายหนึ่งกล่าวว่า “เค้าก็เชื่อนิดหน่อย รู้สึกว่า เอ้อ...เราก็ทำได้นี่นา(ยิ้ม)” (ID:S9) เข้าอกเข้าใจ เช่น ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งรับรู้ว่าตนเองมีภาวะสมาธิสั้น (ADHD) จึงเปรียบเทียบกับเพื่อนที่มีภาวะออทิสซึมในชั้นเรียนเดียวกัน “...ผมเป็นเด็กสมาธิสั้น ผมเลยเข้าใจได้เด็กสมาธิสั้นด้วยกันก็เข้าใจ...” (ID:S2) ความรู้สึกสงสาร ซึ่งเป็นความรู้สึกของผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ “ก็สงสารเค้าคะ...เค้าเกิดมาไม่เหมือนคนอื่น”(ID:S7) และรู้สึกเอ็นดู เนื่องจากลักษณะทางกายภาพของเด็กออทิสติกมิได้มีรูปร่างหน้าตาผิดปกติแต่อย่างใด “บางทีเค้าก็น่ารัก...แก้มเค้ามันม ๆ” (ID:S7)

ส่วนอารมณ์เชิงลบ ได้แก่ อารมณ์หงุดหงิด โกรธไม่พอใจ “บางทีบังคับ...ไม่ได้ ก็รู้สึกหงุดหงิด แบบ... “ทำไมคือแบบนี้!” (ID:S9) อารมณ์กลัว กังวลในพฤติกรรม

ไม่พึงประสงค์ “กลัว ระวังตลอดเวลาคะ ระวังว่า “จะทำอะไรฉันหรือเปล่านะ” (ID:S8) หรืออารมณ์น้อยใจเมื่อเพื่อนออทิสติกไม่ตอบสนองเหมือนเพื่อนนักเรียนปกติ “เหมือน....เค้านิ่ง ๆ เค้าไม่ค่อยอยากยุ่งกับหนูหนูต้องไปเข้าหาเค้าอย่างเดียว” (ID:S5) และสุดท้ายคือไม่มีอารมณ์ตอบสนอง

ด้านแนวโน้มพฤติกรรม พบว่านักเรียนผู้ให้ข้อมูลในพื้นที่ศึกษา มีทั้งพฤติกรรมเข้าหาเพราะไม่มีคนดูแล “ตอนนั้นไม่อนุบาล 2 ก็3 ค่ะ เค้าก็ยิ่งเด็ก...ดูไม่ค่อยรู้เรื่อง ตอนนั้นไม่ได้ทำอะไร ไม่ได้จับ มาจับก็ ก็ประมาณ ตอนป.1 ป.2 ค่ะ เหมือนอยู่ห้องเดียวกันแล้วเหมือนไม่มีใครคอยช่วยเหลือ เพื่อน ๆ ไม่มีใครช่วย”(ID:S10) เข้าหาเพื่อทักทาย เพื่อสอน เพื่อปรับพฤติกรรม หรือเข้าไปเล่น ด้วยดีความเห็นของครู “ก็คือไม่ได้หา buddy ให้กับเค้า คือส่วนใหญ่เท่าที่สังเกตก็คือจะมีเพื่อนมาหา มาเล่นกะเค้า” (ID:T1) ส่วนน้อยที่จะเข้าหาเพื่อแกล้ง ในครูผู้ให้ข้อมูล ส่วนมากการเข้าหาถือว่าเป็นหน้าที่ที่ต้องดูแลของครูการศึกษาพิเศษ “...วางหน้าที่หลักของผมเลยก็คือดูไม่ให้เค้าได้รับอันตราย และให้เค้าอยู่ใกล้ ๆ ตัวตลอดเวลา”(ID:T2) ครูประจำชั้นปกติก็จะดูแลเช่นเดียวกับเด็กปกติ และเป็นการดูแลแทนผู้ดูแลหลัก

ส่วนพฤติกรรมถอยห่างมักเป็นนักเรียนชาย ซึ่งมักจะแสดงท่าทีที่ชัดเจนกว่า โดยเฉพาะการถอยห่างจากพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น เดินหนี ดังความเห็นของครูผู้ให้ข้อมูล “ส่วนมากเนี่ยเด็กผู้ชายจะหนี” (ID:T3) หรือขยับตัวห่างจากนักเรียนออทิสติก ส่วนครูปกติจะถอยห่างเพราะหน้าที่ที่ต้องดูแลชั้นเรียนปกติมากกว่าและเนื่องจากครูการศึกษาพิเศษดูแลอยู่แล้ว ในครูการศึกษาพิเศษนั้น การถอยห่างถือเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กออทิสติกอยู่ร่วมในชั้นเรียนปกติ เพราะเด็กออทิสติกมีพฤติกรรมคงที่ไม่และเป็นปัญหาต่อชั้นเรียน

พฤติกรรมไม่สนองต่อเด็กออทิสติกในนักเรียนปกติมักพบจากการสังเกตมากกว่าการสัมภาษณ์ส่วนมากนักเรียนไม่สนองเป็นเพราะต้องการให้เพื่อนออทิสติกอยู่เฉย ๆ และเพราะเด็กออทิสติกมีพฤติกรรมนิ่ง ไม่รบกวน

ชั้นเรียน ในครูไม่สนใจเพราะกำลังปฏิบัติหน้าที่ในชั้นเรียน
ร่วมและเพิกเฉยต่อพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ไม่เป็นอันตราย
หรือรบกวนมากนัก

ด้านอื่นๆ ได้แก่ปัจจัยสนับสนุน พบว่ามีแพทย์
มาให้ความรู้ “หมอนะเข้ามาสอนว่าเป็นเด็กพิเศษ
ตอนนั้นก็ยอมรับกันอยู่เรื่อย เราก็มาเรียนรู้ก็เข้าใจเล็ก ๆ
ว่าอ้อ เด็กคนนี้เป็นอย่างงั้นนะ แล้วก็จับแยกเรียน หมอจะ
เป็นคนพูดให้ความรู้ จะยอมรับ เอ๊ะ แอลดีเป็นยังไง ฯลฯ
เราก็เริ่มแยกแยะแล้วก็สนใจอ่าน” (ID:T4) ผู้บริหาร
สนับสนุน มีบุคลากรทางการศึกษาพิเศษเพิ่มขึ้น นักเรียน
ได้รับคำแนะนำจากครู มีโครงการส่งเสริมคุณธรรม
จริยธรรมผู้ปกครองของเด็กออทิสติกปรับแนวทางการเลี้ยงดู
“เด็กบางคนมาตอนแรกเข้ากับใครไม่ได้ จะเดินวนพีกก็
บอกแม่ว่าต้องปล่อยเค้าละ ไม่ต้องยุ่งมาก ปล่อยให้ลูก
เป็นตัวของตัวเอง อย่าไปใส่อะไรให้ลูกเยอะแยะ ตอนนี้
เด็กก็ไม่เป็นอะไรนะทำอะไร ๆ ได้ปกติ” (ID:T4) ผู้ปกครอง
เด็กปกติให้การสนับสนุน ประกอบกับเด็กปกติมีวุฒิภาวะ
ในตนเองดีก็เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดความเห็นใจ
และมั่นใจที่จะช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนออทิสติกต่อไป
“ก็เล่าให้แม่ฟัง บอกว่าหนูช่วยจับเค้าเวลาเค้าวิ่ง แล้วก็
ทำงานกลุ่มเดียวกับหนู ไปค้าขายกับหนู หนูขอเป็นบัดดี้เค้า
แม่ก็บอกว่าดีแล้วเค้าน่าสงสาร...ก็บอกว่าเค้าเป็นเด็กพิเศษ
แล้วก็ช่วยดูแลเค้า” (ID:S11)

ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรค คือ วิชาเรียนร่วมบาง
วิชาและสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนร่วมยังไม่เหมาะสม
สำหรับเด็ก แนวโน้มวุฒิภาวะของเด็กปกติลดลง ผู้ปกครอง
ไม่เข้าใจหรือไม่สนับสนุน และเด็กออทิสติกที่อยู่ในพื้นที่
ศึกษารุ่นหลังมีอาการรุนแรงมากขึ้น ข้อเสนอแนะในเรื่อง
อื่น เช่น การเรียนร่วมที่ได้ประโยชน์ทั้งเด็กปกติและเด็ก
ออทิสติก “เพราะถ้าเกิดครูผู้สอน...นี่เป็นหลักสากลทั่วไป
ในห้องเรียนที่มีเด็กพิเศษเนี่ยถ้าครูผู้สอนสามารถทำ
กิจกรรมที่เด็กพิเศษสามารถร่วมได้แล้วเนี่ย...แต่ถ้ามีรูปถ้ำ
เด็กปกติมาลองทำด้วยเนี่ย เด็กก็อ้อ...เด็กก็มีสื่อเพิ่มขึ้น
ถูกมัยยะ และก็เป็นที่ต้องการให้เด็กพิเศษเข้าใจง่าย
เด็กปกติก็ได้ประโยชน์” (ID:T2) ด้วยพื้นฐานครอบครัว

ของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นนักเรียนส่วนใหญ่มีเศรษฐฐานะ
ค่อนข้างสูงจึงควรได้เรียนรู้เรื่องความแตกต่างระหว่าง
บุคคล “...ไปถึงที่อื่นอาจจะมองด้วยความแปลกแยกอาจ
จะรังเกียจอะไรไปเลยก็ได้โดยพื้นฐานสภาพแวดล้อม
สภาพครอบครัวเค้าอาจจะไม่เจอพามาเจอไม่ได้มอง...
เป็นตัวตลก แต่ถ้าเป็นวิชาทักษะพื้นฐาน พี่ว่าให้เค้าได้
เห็นได้เรียนรู้ หรือเด็กอื่นเค้าจะได้มองเห็นพัฒนาการเนี่ย
เป็นยังไง คืออาจจะไม่ได้คิดไปไกลว่าพัฒนาการเค้าดีนะ
แต่เห็นว่าเพื่อนเราโตแล้วเป็นยังไง” (ID:T4)

วิจารณ์

ข้อค้นพบจากงานวิจัยเกี่ยวกับความรู้ ความคิด
เห็น และความเชื่อเกี่ยวกับโรคออทิสติก ได้แก่ ลักษณะ
อาการของโรคออทิสติก สอดคล้องกับทฤษฎีเรื่องโรค
สาเหตุและอาการของออทิสติกสเปกตรัม (Autistic
spectrum)⁽²⁻⁴⁾ ได้แก่ มีความบกพร่องทางการสื่อสาร
ปัญหาพฤติกรรม รวมทั้งปฏิสัมพันธ์ทางสังคม พบว่าใน
ผู้ให้ข้อมูลที่ทราบสาเหตุและลักษณะของโรคออทิสติก
จะแสดงออกต่อเพื่อนนักเรียนออทิสติกในทางบวกมาก
กว่าทางลบสอดคล้องกับงานวิจัยของปณัสยา น้ารัก⁽⁶⁾
ที่แม่จะเป็นการศึกษาในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษา อยู่ใน
ช่วงวัยรุ่นตอนต้น แต่ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างความรู้
ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคออทิสติกกับเจตคติ (ทัศนคติ)
นั้นเกี่ยวข้องกัน คือ กลุ่มที่มีทัศนคติเชิงบวกมักจะมีระดับ
ความรู้ความเข้าใจและมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมอยู่ในระดับ
ที่ดี นอกจากนี้งานวิจัยของ Nicole L. และคณะ⁽⁷⁾ ที่
ศึกษาเกี่ยวกับการส่งต่อนักศึกษากลุ่มแอสเพอร์เกอร์ ซึ่ง
อยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลายถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้นพบว่ามี
ความรู้ความเข้าใจถึงสาเหตุหรือโรคที่เพื่อนของตนเอง
เป็นโดยผ่านการวินิจฉัยจากแพทย์มาแล้ว และเพื่อน
นักศึกษายังมีอาการไม่รุนแรงเท่าเพื่อนนักเรียนออทิสติก
ในงานวิจัย ซึ่งมีลักษณะพฤติกรรมต่าง ๆ รุนแรงกว่า
นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลนักเรียนในระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่
ยังไม่ทราบข้อมูลที่แท้จริงเกี่ยวกับโรคที่เพื่อนนักเรียน
ออทิสติกเป็นอยู่ มักทราบหรือคาดเดาจากลักษณะอาการ

ที่พบเห็นมากกว่า มีเพียงนักเรียนผู้ให้ข้อมูล 2 คนที่ทราบว่าเพื่อนเป็นโรค “ออทิสติก” เนื่องจากได้รับความรู้จากบิดามารดาและจากการอ่านหนังสือเรื่องโรคออทิสติกโดยตรงและงานวิจัยของเนติสิทธิ์ ปฐมกาลบุตร⁽⁸⁾ พบปัจจัยด้านมนุษยสัมพันธ์ในเด็กออทิสติกจะเพิ่มขึ้นเมื่อได้เรียนร่วมกับเด็กปกติในชั้นเรียนร่วม เรื่องผลกระทบของโรคออทิสติกต่อสังคมพบว่านอกจากผู้ให้ข้อมูลจะมองผลกระทบทั้งเชิงลบในแง่ของการรบกวนผู้อื่นปัญหาด้านปฏิสัมพันธ์และการสื่อสารกับคนรอบข้างผลกระทบต่อสังคมในเชิงบวกสอดคล้องกับคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (อ้างใน ณัฐฤตดา ไพศาลสมบัติ, 2543)⁽⁹⁾ ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนร่วมทั้งด้านการเรียน ครอบครัว และที่สำคัญคือการเปลี่ยนเจตคติทั้งในเด็กปกติเองและผู้ปกครองของเด็กปกติจากเดิมที่มีแนวคิดเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแบบที่สังคมทั่วไปมีความคิดความเชื่อว่าเป็นกลุ่มคนที่แตกต่างจากตนเองและอยู่ห่างจากสังคมปกติ แต่ในความจริงในทุกสังคมย่อมมีทั้งบุคคลปกติและบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ ดังนั้น เด็กต้องเรียนรู้ที่จะเข้าใจ ยอมรับ และช่วยเหลือนักเรียนออทิสติกหรือนักเรียนกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษให้มากขึ้น

ด้านการตัดสินคุณค่าและแนวโน้มพฤติกรรมของกลุ่มเพื่อนในชั้นเรียนปกติที่มีต่อเด็กออทิสติกสอดคล้องกับงานวิจัยของนิชาภัทร ศรีนฤวรรณ⁽¹⁰⁾ ซึ่งเมื่องานวิจัยดังกล่าวจะเป็นการศึกษาในชั้นเรียนอนุบาล แต่สอดคล้องเรื่องสาเหตุที่เด็กปกติเลือกเล่นกับเด็กออทิสติกเนื่องจากเด็กออทิสติกมีลักษณะหน้าตาน่ารักเหมือนเด็กปกติ และมีท่าที่เป็นมิตร เช่น ยิ้มให้เพื่อน ยอมรับกิจกรรมกับเพื่อน ส่วนเด็กที่ไม่เล่นกับเด็กออทิสติกเนื่องจากปัญหาพฤติกรรมในตัวเด็กออทิสติก เช่น อยู่ไม่นิ่ง พูดไม่รู้เรื่อง กระตุกตนเอง เป็นต้น ถึงแม้ผลการวิจัยจะจำแนกกลุ่มนักเรียนได้ทั้งกลุ่มเข้าหา กลุ่มที่ไม่เข้าหา และกลุ่มไม่ตอบสนอง และผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกับการแสดงออกดังที่อภิปรายข้างต้น แต่ในนักเรียนบางรายก็อาจจะมีแนวคิดที่ไม่สอดคล้อง

คล้อยกับแนวปฏิบัติ เช่น ในนักเรียนผู้ให้ข้อมูลที่เข้าหาบางรายมีเจตคติด้านการตัดสินคุณค่าแบบไม่มีผลหรือในบางครั้งก็เกิดความรู้สึกเชิงลบ เช่น โกรธที่เพื่อนออทิสติกไม่ตอบสนองหรือแสดงพฤติกรรมที่ควบคุมไม่ได้หรือในเด็กชายกลุ่มที่มีแนวโน้มพฤติกรรมถอยห่างหรือตอบสนองเชิงลบ แต่มีเจตคติเชิงบวกด้านความคิด ความเชื่อเรื่องโรคออทิสติกเมื่อเริ่มคุ้นเคยกับเพื่อนมากขึ้นเป็นต้น ซึ่งพบปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมด้านเจตคติ เช่น การได้รับแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับเด็กออทิสติกจากบิดามารดาหรือครูจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนผู้ให้ข้อมูลมีเจตคติและพฤติกรรมเชิงบวกมากขึ้น แตกต่างจากงานวิจัยของ Jane F. Morton⁽¹¹⁾ ซึ่งพบว่านักเรียนที่ได้รับข้อมูลจากบุคคลใกล้ชิด เช่น บิดามารดาหรือครูจะมีเจตคติและพฤติกรรมเชิงบวกน้อยกว่าการได้รับข้อมูลจากบุคคลภายนอกที่มีคุณวุฒิสูงกว่า เช่น แพทย์ นอกจากนี้มีข้อพิจารณาในความคิดเห็นเรื่อง “กรรม” ดังที่นักเรียนผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งอ้างอิงถึงนั้นสะท้อนว่าส่วนหนึ่งเป็นความคิดมาจากผู้ใหญ่ โดยกรณีนี้สมาชิกครอบครัวของผู้ให้ข้อมูลมีแต่ผู้ใหญ่และวัยสูงอายุ เช่น บิดามารดา ปู่ย่า น้าอา ฯลฯ จึงมักจะอบรมสั่งสอนด้วยเรื่องที่เป็นนามธรรมมากกว่ารูปธรรม เพราะด้วยลักษณะหรือเนื้อหาคำพูดของนักเรียนผู้ให้ข้อมูลค่อนข้างเป็นความคิดเชิงนามธรรมต่างจากพัฒนาการในวัยช่วงพัฒนาความคิดจากรูปธรรมไปสู่นามธรรม (Abstract thinking) ดังนั้นคำว่า “กรรม” อาจมีความหมายโดยนัยว่าคนที่ เป็นโรค “ออทิสติก” หรือ “สมาธิสั้น” ตามความเห็นของเด็กเป็นตัวอย่างของผลการกระทำที่ไม่ดี ดังนั้น ผู้ใหญ่จึงควรพิจารณาคำพูดของเด็กและส่งเสริมการแสดงออกอย่างเหมาะสม

อีกปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการเป็นเพื่อนกับนักเรียนออทิสติกเรียนร่วมบางเวลาในระดับประถมศึกษา คือ พัฒนาการในวัยของนักเรียนผู้ให้ข้อมูลอยู่ในช่วง 7 - 12 ปี ดังทฤษฎีพัฒนาการของ Erikson นักเรียนผู้ให้ข้อมูลจะอยู่ในวัยเรียนถือเป็นผู้ที่ต่อพัฒนาการด้านวิริยะอุตสาหะ (Industry) ในการเรียน รวมทั้งการทำกิจกรรมทั้งด้านวิชาการและกิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ⁽³⁾

งานวิจัยนี้พบว่าเราได้เป็นเพื่อนกับเด็กออทิสติกเรียนร่วม นั้นเป็นอีกหนึ่งกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณลักษณะทางสังคม ดังกล่าว ดังที่ผู้ให้ข้อมูลส่วนหนึ่งจะรู้สึกว่าการประสบความสำเร็จในการช่วยเหลือดูแลเพื่อน จากเมื่อก่อนยังไม่ได้ตั้งใจดูแลช่วยเหลือ หรือไม่คิดว่าตนเองจะทำได้ ส่วนหนึ่งเกิดเป็นปัจจัยที่มาจากการทำงานกิจกรรมต่าง ๆ ได้สำเร็จและเป็นประโยชน์ เช่น คอยช่วยครูตามงานเพื่อนคนอื่น ช่วยแจกงาน หรือช่วยสอนเพื่อน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Laushey KM. และ Heflin LJ.⁽¹²⁾ แม้มักมีตัวอย่างจะอยู่ในชั้นอนุบาลหรือวัยเด็กที่มีบทบาทเป็นผู้ช่วยครู ซึ่งต่างจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลซึ่งมิได้มีบทบาทหน้าที่ดังกล่าวก็ตาม หรือแม้แต่ในนักเรียนที่เป็นกลุ่มถ้อยห่าง และกลุ่มไม่ตอบสนองเริ่มมีเจตคติและท่าทีที่ดีขึ้นกว่าในช่วงแรกเมื่อได้ลองทำกิจกรรมบางอย่างในพื้นที่ใกล้เคียงหรือกลุ่มเดียวกัน

เรื่องอิทธิพลเกี่ยวกับเพศเนื่องจากนักเรียนออทิสติกเรียนร่วมในพื้นที่ศึกษาเป็นเด็กนักเรียนหญิง กลุ่มเพื่อนจึงเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย และด้วยลักษณะของเด็กนักเรียนชายตามพัฒนาการในวัยนี้ เป็นวัยที่ยังแยกกลุ่มการเล่นตามเพศของตนเอง เด็กชายจะเล่นกับเด็กชาย เด็กหญิงจะเล่นกับเด็กหญิงตามทฤษฎีของ Freud ซึ่งเด็กอยู่ในระยะ Latency Period^(3,13)

ด้วยวัยของนักเรียนผู้ให้ข้อมูลกำลังจะเปลี่ยนไป ยังวัยรุ่นตอนต้นจึงควรพิจารณาถึงคุณลักษณะด้านบวกที่นักเรียนกลุ่มเข้าหามีอยู่เพื่อคงไว้หรือพัฒนาทั้งด้านความภาคภูมิใจในตนเอง (self-esteem) และพัฒนาด้านคุณธรรม ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (empathy) ต่อไป จนกระทั่งเติบโตขึ้น ขณะเดียวกันครูหรือผู้ปกครองต้องไม่ลืมส่งเสริมความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง โดยเฉพาะความเข้าใจเกี่ยวกับการช่วยเหลือดูแลเพื่อนนักเรียนออทิสติกจะต้องไม่กระทบต่อชีวิตประจำวันการเรียนหรือการทำกิจกรรมของตนเอง แต่สามารถแสดงออกต่อเพื่อนในทางสร้างสรรค์ได้ เช่น แม้นักเรียนจะไม่สามารถเข้าไปช่วยเหลือนักเรียนออทิสติกโดยตรง แต่การไม่ล้อเลียนรังแก หรือเพิกเฉยในเรื่องที่เป็นอันตรายแก่เด็กออทิสติก เป็นสิ่งที่นักเรียนทำได้ทุกคณดังกล่าวจะเห็นได้จากกลุ่มนักเรียน

ที่เข้าหามีได้มีพัฒนาการถดถอยเพราะการเป็นเพื่อนดูแลนักเรียนออทิสติก เนื่องจากพฤติกรรมอาการของเด็กออทิสติกอยู่ในขั้นปานกลางถึงรุนแรง ยังต้องมีครูการศึกษาพิเศษคอยดูแลอยู่ ประกอบกับการเรียนในชั้นเรียนร่วมเป็นการเรียนร่วมบางเวลา มักเป็นวิชาที่เน้นการทำกิจกรรมมากกว่าเรียนเนื้อหาวิชาการ

ข้อจำกัด

ถึงแม้ผู้วิจัยจะใช้ข้อมูลจากหลายแหล่ง ได้แก่ กลุ่มเด็กนักเรียนและครู และเก็บข้อมูลหลากหลายวิธี ได้แก่ การสังเกตและการสัมภาษณ์เพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือซึ่งกันและกันแต่อย่างไรก็ดียังมีประเด็นที่ควรพิจารณาในการแปลผลหรือการนำผลไปประยุกต์ใช้ได้แก่

1. การวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีรูปแบบการจัดการเรียนร่วมบางเวลาสำหรับเด็กออทิสติกในระดับปานกลางถึงรุนแรงในโรงเรียนเรียนร่วมที่สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแบบเจาะจงเพียงโรงเรียนเดียว และทางโรงเรียนมิได้คัดเลือกเด็กออทิสติกตามระดับความรุนแรงของโรคอาจทำให้จำนวนข้อมูลที่ได้นำมาไม่เพียงพอในการนำไปใช้อ้างอิงถึงกลุ่มประชากรทั้งหมด
2. ผู้วิจัยซึ่งทำหน้าที่ครูการศึกษาพิเศษในพื้นที่ศึกษาและเป็นผู้เก็บข้อมูลทั้งการสังเกตการณ์และการสัมภาษณ์ด้วยการตีความข้อมูลอาจมีอคติบ้างแม้จะมีการตรวจสอบและระมัดระวังแต่ผู้วิจัยได้พยายามลดข้อจำกัดนี้โดยการอาศัยนักวิจัยพี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์ในการทำวิจัยเชิงคุณภาพช่วยให้คำปรึกษาและร่วมวิเคราะห์ข้อมูล
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาค่อนข้างจำกัดสำหรับการเก็บข้อมูลด้วยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์ภายใต้สถานการณ์ธรรมชาติ ในกลุ่มที่เป็นนักเรียนในชั้นเรียนปกติ เนื่องจากระเบียบวิธีวิจัยไม่สามารถกำหนดเวลาและสถานการณ์ในการเก็บข้อมูลให้ตายตัวได้ จึงอาจทำให้ข้อมูลมีน้อยและไม่หลากหลายเพียงพอ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาต่อไป

ในการศึกษาครั้งต่อไปควรเพิ่มการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณในกลุ่มประชากรที่กว้างขึ้นเพื่อเป็นการขยายผลการวิจัยให้ครอบคลุม และสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนเชิงนโยบายของหน่วยงานทางการศึกษา และนำผลที่ได้ไปจัดบริการทางการแพทย์หรือเพื่อจัดโครงการส่งเสริมด้านสุขภาพจิตศึกษา (Psychoeducation) ทั้งในเด็กปกติและเด็กออทิสติกต่อไป

อ้างอิง

- World Conference on Education for All: Meeting Basic Learning Needs (1990: Jomtien, Thailand). Meeting Basic Learning Needs: A New Vision for the 1990. New York: UNICEF House, 1990
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. ช่วยลูกออทิสติก. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์, 2550
- วินัดดา ปิยะศิลป์, พนม เกตุมาน, บรรณานิการ. ตำราจิตเวชเด็กและวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: ชมรมจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น, 2545
- เพ็ญแข ลิ้มศิลา. การวินิจฉัยโรคออทิสซึม. สมุทรปราการ: ช.แสงงามการพิมพ์, 2540
- Fishbein M, Ajzen I. Belief, Attitude, Intention, and Behavior: An Introduction to Theory and Research. Reading, MA: Addison-Wesley; 1975.
- ปณัสยา นักรัก. ความรู้ความเข้าใจ ทักษะคิด และความสัมพันธ์ทางสังคมที่มีต่อเด็กออทิสติกของเพื่อนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในชั้นเรียนที่มีโครงการเรียนร่วมของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550
- Matthews NL, Ly AR, Goldberg WA. College students' attitudes toward peers with high functioning autism [online]. 2013 [cited 2013 Oct 20]. Available from: faculty.sites.uci.edu/jjgargus/files/2013/04/attitudes.pdf
- เนติสิทธิ์ ปฐมกาลบุตร. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมให้เด็กออทิสติกในระดับประถมศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548
- ณัฐกฤตา ไพศาลสมบัติ. การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543
- ณิชากัทธ ศรีนฤวรรณ. ความสามารถทางสังคมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนรวมกับเด็กปกติแบบเต็มเวลา [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548
- Morton JF, Campbell JM. Information source affects peers' initial attitudes toward autism. Res Dev Disabil 2008 May - Jun; 29(3): 189 - 201
- Laushey KM, Heflin LJ. Enhancing social skills of kindergarten children with autism through the training of multiple peers as tutors. J Autism Dev Disord 2000 Jun;30(3):183-93
- มาโนช หล่อตระกูล, ธนิตา หิรัญเทพ, นิดา ลิ้มสุวรรณ, บรรณานิการ. ตำราพฤติกรรมศาสตร์ทางการแพทย์. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล, 2555